

Samenvatting preek Capelle-Schollevaar, 19 december 2010, 9.15 uur (4e Adventszondag)

Thema: 'Schroom niet!' naar aanleiding van Mattheüs 1: 18-25 (kerntekst: vers 20)

1. Jozef wil zich terugtrekken in de schaduw

- * Jozef is de timmerman in Nazareth, een dorp in de door de Joden noordelijke, verachte provincie Galilea. Jozef is ook een prins, erfopvolger van de troon van koning David. Schrijnend dat dit van het koningshuis geworden is...
- * Jozefs leven staat helemaal op z'n kop! Hij is ondertrouwd met Maria. Dat betekende dat het verbond tussen die twee al onomkeerbaar vaststond, maar dat Maria nog thuis woonde. Op het moment dat ze bij elkaar zouden gaan wonen, zou de huwelijksluiting voltooid worden. Pas dan zouden ze het bed delen: de Bijbel verbindt altijd de geslachtsgemeenschap aan het huwelijk. Maar terwijl ze nu dus nog niet bij elkaar wonen, en ze dus nog geen gemeenschap hebben, blijkt Maria al wel zwanger te zijn. Jozef wil haar niet aan de schandpaal nagelen of laten stenigen (wat volgens Deuteronomium 22 de straf was in zulke gevallen), maar hij wilde in stilte een scheidbrief aan Maria geven (wat kon volgens Deuteronomium 24).
- * Waarom trekt Jozef zich terug naar de achtergrond? De bijbeluitleggers verschillen van mening. De ene visie is, dat Jozef denkt dat er een andere man in het spel is. Hij houdt van Maria, maar geeft haar met bloedend hart de ruimte om met een andere man verder te gaan. De andere visie is, dat Maria Jozef heeft verteld van de engel die haar bezocht heeft, en dat Jozef haar op haar woord gelooft, dat ze zwanger raakt door de Heilige Geest. Hij wil zich in die visie terugtrekken uit eerbied voor God en voor het werk van God in Maria's leven, waarin hij geen rol ziet voor zichzelf. Welke visie ook de juiste is, in ieder geval wil Jozef zich terugtrekken, van het toneel verdwijnen.

2. God wijst Jozef de weg en moedigt hem aan om die daadwerkelijk te gaan.

- * Terwijl Jozef loopt te tobben, ziet God hem! In een droom ziet Jozef een engel, die hem een boodschap van God overbrengt. 'Schroom niet Maria, je vrouw, tot je te nemen, want wat in haar verwekt is, is uit de Heilige Geest.' 'Schroom niet', of nog letterlijker vertaald: 'Wees niet bang'.
- * God wijst Jozef de weg en moedigt hem aan om die weg ook daadwerkelijk te gaan. Zo doet de HERE dat ook bij ons: Hij laat ons de goede weg zien en zegt: 'Schroom niet!' Bijvoorbeeld: om een praatje aan te knopen met een onbekende in de kerk, of om voor de Kerst een conflict bij te leggen, of om mensen in armoede een steuntje in de rug te geven, of om voor een mooi project naar een arm land te reizen. Wat geweldig dat allerlei mensen niet geschroomd hebben om Taizé-deelnemers op te nemen in huis.
- * Soms bewonder je anderen: 'Wat goed dat mensen dit doen', maar je vindt jezelf niet geschikt. God haalt ons uit de schaduw in het licht, vanuit de coulissen op het toneel: 'Schroom niet! Ik heb jou nodig!' Vaak is er geen laksheid of luiheid aan de orde, maar een soort bescheidenheid (zoals ook bij Jozef): 'Laat mij maar'. Alleen: God vindt dat je volop meetelt!

3. Jozef wordt een schakel in de komst van de Messias!

- * Jozef wordt er niet alleen door God bijgehaald om Maria te ondersteunen. Hij krijgt ook de taak om het Kind de naam 'Jezus' te geven (vers 21). Wie de naam gaf, erkende daarmee een kind. Jozef erkent Jezus dus als wettige zoon. Daarmee gaat het erfrecht op de troon van David ten volle op Jezus over. Van Maria krijgt Jezus biologisch het leven als Mens, van Jozef erf Jezus de wettelijke en geestelijke rechten als Zoon van David, Koning van Israël, de Messias! Door Jezus te erkennen, wordt Jozef dus een schakel in de komst van de Messias. God trekt Jozef in Zijn gezin, in de binnenste cirkel.
- * God vraagt ook ons om Jezus te erkennen, niet als kind, maar als Heer. Hij vraagt ook ons om Hem de naam te geven die Hij waard is: Jezus, Redder! Als wij dat doen en Jezus inderdaad erkennen als Heer, maakt God ons tot broers en zussen van Zijn Zoon, Hij maakt ons tot leden van Zijn gezin. En ook wij worden door God ingeschakeld in Zijn werk, de verbreiding van het Evangelie, met woorden en met daden! 'Schroom niet!' zegt God ook tot ons.
- * Gisteren trok een groep van zo'n 15 mensen naar De Scholver en het Pier Panderplein om het Evangelie door te geven. Dat was vooraf best eng. Maar God zegt: 'Schroom niet!' en er kwamen ontroerende gesprekken op gang.
- * De pastoor in het Italiaanse bergdorp Adonno preekte in de Kerstnacht van 1943 over de wijzen uit het oosten. Hij vertelde dat er twee Joodse gezinnen waren ondergedoken en zei tegen de gemeente: 'Vannacht kunnen jullie de wijzen zijn.' Het gevolg: allerlei dorpsbewoners schroomden niet en brachten pakketjes met eten, kolen en brandhout naar de twee families. Beide families zijn nooit verraden en overleefden de oorlog.
- * Schroom niet! Wees niet bang! Als God je de weg wijst, ga die dan ook! Geef Hem alles wat je hebt, je bezit, je hart!

Jozef

*Nooit van mijn leven
zou ik durven dromen
aan God een naam te geven
en een onderkomen.
Van kindsbeen aan
is mij geleerd om te geloven
in God de Alomtegenwoordige
de Alvermogende.*

*En nu komt Hij
mijn leven binnen, zo gering,
zo aards en kwetsbaar
als een boreling.*

*Verwonderd geef ik Hem de Naam
Jezus – God redt -
en Hij is kind aan huis
bij mij, Jozef van Nazareth.*

*Ik, die de jongen niet meer
leren kan
dan dit: een leerjongen te zijn,
een handelsman.*

*Dat ik een kind van God ben
durf ik nauwelijks te geloven,
maar dat Hij mijn kind wil zijn,
gaat mijn verstand te boven.*

Jaap Zijlstra